

La 1,5 km vest de a doua așezare din veacul al VI-lea e.n. de la Dulceanca, cunoscută sub denumirea de Dulceanca II, au fost identificate, în toamna anului 1980, pe un grind numit de localnici „La Delniță”, urme materiale din veacul al VI-lea și de la sfârșitul veacului al VII-lea e.n.

Grindurile, formînd o salbă ce bordează lunca inundabilă a pîrului Burdea, la limita de la care începe terasa stîngă, au fost folosite ca loc de așezări străvechi, din preistoria pînă în feudalismul timpuriu.

În campania arheologică din toamna anului 1981 au fost trasate trei șanțuri paralele, lungi de 68 m și late de 1,25 m, perpendiculare pe marginea joasă a grindului, roasă de apele ce acoperă ciclic lunca mlăștinoasă a pîrului Burdea.

Sucesiunea solurilor în zona cercetată este următoarea: humusul cenușiu-negricios este aproape total inclus în stratul arabil, dar, în partea centrală a grindului, unde acesta este destul de gros, pe mici porțiuni, s-au mai păstrat lentile de la limita lui inferioară. De la baza acestui strat se adîncesc complexele din veacurile VI—VII. Sub humusul cenușiu apare un strat intermediar de culoare cenușie-gălbuie, avînd o grosime de 10—15 cm, cu pătrunderi din stratul cenușiu. Sub acest strat intermediar apare solul de culoare galbenă intensă, în care s-au adîncit complexele din perioada amintită.

În primele două secțiuni au fost delimitate și degajate patru complexe arheologice: două locuințe de suprafață din veacul al VI-lea e.n., o groapă din aceeași perioadă și un cuptor de copt de dimensiuni mari, datînd probabil de la sfârșitul veacului al VII-lea. În afară acestor două orizonturi arheologice nu mai apar vestigii din alte perioade.

Locuința de suprafață nr. 1 (veacul al VI-lea e.n.). Are forma rectangulară, cu colțurile destul de accentuate. Orientarea ei era Nord-sud, cu cuptorul amenajat în colțul de nord-est și intrarea, cu girlici, pe latura de sud. Jumătatea de est a umpluturii, de la cuptor pînă la intrare, conținea cea mai mare parte a inventarului: fragmente ceramice, vîlătuci de lut, vase de animal, cochilii de melci, prundiș de rîu provenind de la cuptor, fragmente de tavă, arsură. Probabil că inventarul gospodăresc al locuinței fusese grupat în preajma cuptorului și pe boltă, odată cu prăbușirea acoperișului căzînd în fața cuptorului. În

cealaltă jumătate umplutura era cenușoasă, conținînd puțină ceramică și lipitură arsă, dar avînd, în schimb, cenușe și granule de cărbune, care zăceau pe stratul de lutuială de pe podea. Stratul de lut depus pe podea era pigmentat cu granule de humus negru. Lutuiala s-a ros în fața cuptorului unde s-a format o alveolă plină de arsură și cenușă. În spatele cuptorului și lateral s-a format o treaptă de 10 cm înălțime, care înconjoară cuptorul, formînd astfel un spațiu liber între cuptor și unghiul de nord-est al locuinței, precauție impusă, probabil, de faptul că, avînd de-a face cu o construcție de suprafață, cuptorul trebuia izolat de pereții de nuiel. Din cuptorul degradat din vechime s-a păstrat baza peretelui în formă de potcoavă, parte scobită în treapta scundă de lut de care aminteam, parte ridicată din lut curat, depus în bulgări neregulați, prost neteziți. Probabil că partea superioară a cuptorului era construită din lut și o cantitate mare de prundiș, avînd și o tavă ale cărei resturi se aflau prăbușite în fața vetrei, împreună cu vîlătuci rotunzi și ovali, fragmente ceramice și oase de animale. Distanța dintre spatele cuptorului și peretele de nord-est este de 70 cm, iar distanța dintre cuptor și peretele de răsărit este de 50 cm. În fundul cuptorului s-a mai păstrat o porțiune din crusta albă, pietrificată, a vetrei inițiale, dar în rest aceasta s-a distrus fără a mai fi fost refăcută, apărînd ca o suprafață granuloasă de pămînt ars la roșu.

Cuptorul a fost acoperit cu o tavă, întărită cu lut și prundiș, dar în starea în care se aflau resturile cuptorului, în momentul degajării lui, nu putem deduce înălțimea ei reală. La secționarea vetrei, pe diametrul antero-posterior, s-a observat că arsura nu pătrunseser în adîncime, lutul fiind doar albit și întărit de focul făcut pe vatră. Cuptorul a conținut cîteva fragmente ceramice și oase de animale (fig. 1).

Locuința de suprafață nr. 4 avea o structură asemănătoare cu cea a locuinței nr. 1. Vatra, amenajată în colțul de nord-est, cu gura deviată spre est, este înconjurată de o treaptă de lut înaltă de 10—15 cm, care lasă, ca și la locuința nr. 1, un spațiu liber, detașînd cuptorul de pereții locuinței. Intrarea, amenajată pe colțul drept al laturii de sud, era sprijinită de un stilp, lipit de talpa de pe latura de sud. Talpa de pe latura de

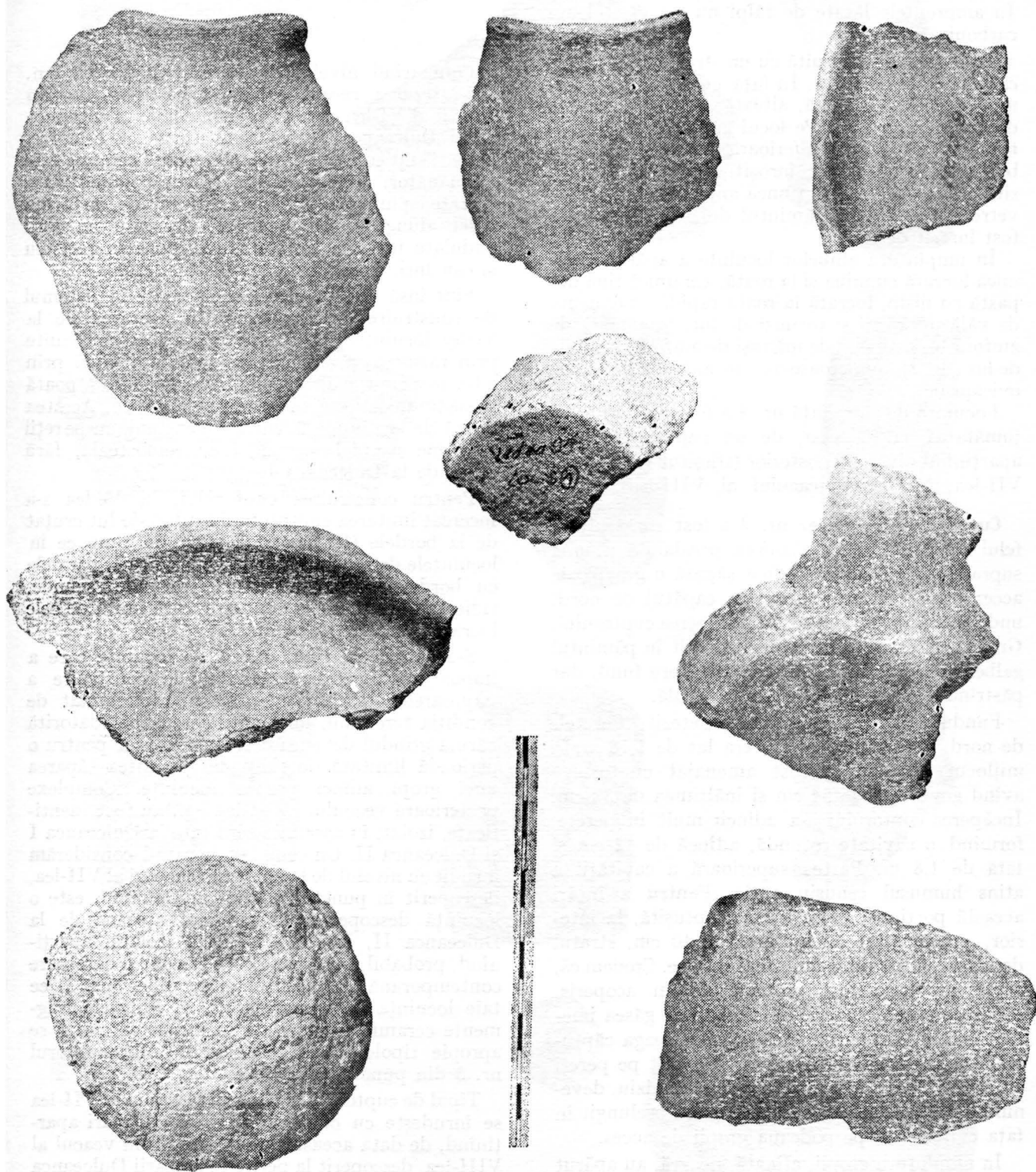

Fig. 1. Vedeia. Ceramică provenind din locuința de suprafață nr. 1: fragmente de oale lucrate cu mâna, vălătuci de lut, fund de vas lucrat la roată.

Fig. 1. Vedeia. Poterie provenant de la maison de surface n° 1: fragments de pots travaillés à la main, rouleau en argile, fond de vase travaillé au tour.

nord a fost tăiată de cuptorul în aer liber nr. 3. În dreptul intrării, amprenta tălpii se întrerupe. În amprenteles lăstate de tălpi nu s-a găsit lemn carbonizat.

Podeaua a fost lutuită cu un strat de lut curat, ca și la locuința nr. 1. În fața cuptorului s-a format o amprentă ovală, albiată, plină de granule de arsură și cenușe. Pe locul cuptorului s-a păstrat numai partea sa inferioară (vatra), făcută din bulgări informi de lut, înroșiți pe alocuri și întărită cu prundiș. În secțiunea antero-posterioară a vetrei s-a văzut că pământul de sub vatră nu a fost înroșit de foc.

În umplutura ambelor locuințe a apărut ceramică lucrată cu mîna și la roată, ceramică fină din pastă cu nisip, lucrată la roată rapidă, fragmente de vălătuci ovali și rotunzi de lut, fragmente de amforă bizantină și de mînuși de amforă, fusaiole de lut (fig. 2), numeroase oase de animale (bovine, ovicaprine).

Locuința de suprafață nr. 4 a fost perforată, în jumătatea sa de vest, de un cuptor de copt, aparținînd nivelului posterior (sfîrșitul veacului al VII-lea, începutul veacului al VIII-lea).

Cuptorul în aer liber nr. 3 a fost construit în felul următor: după răzuirea prealabilă a unei suprafețe de 3×2 m, a fost săpată o groapă de acces ovală, retezată drept la capătul de nord, unde urma să fie cuptorită încăperea cuptorului. Groapa de acces a fost adîncită mult în pămîntul galben, retrăgînduse foarte puțin spre fund, dar păstrînd pînă la podea forma inițială.

Fundul gropii era drept, bine netezit. Peretele de nord, rezervat încăperii, era lat de 1,18 m. În mijlocul peretelui a fost amenajat cuptorul, avînd gura lată de 54 cm și înălțimea de 32 cm. Încăperea cuptorului s-a adîncit mult în perete, formînd o cavitare rotundă, adîncă de 82 cm și lată de 1,8 m. Partea superioară a cavității a atins humusul cenușiu antic. Pentru a întări această porțiune, bolta a fost căptușită, la interior, cu un strat de lut gros de 10 cm, stratul depus pe vatră fiind mult mai subțire. Credem că, acest cuptor a fost protejat de un acoperiș, deoarece partea superioară a bolții se găsea imediat sub nivelul antic de călcare. Întreaga căptușeală de lut a cavității cuptorului, atît pe pereți cît și pe vatră, a fost arsă la roșu-cărămiziu, devenind o crustă dură. Arsura vetrei s-a prelungit în fața cuptorului, pe podeaua gropii de acces.

În umplutura gropii, afinată, neagră, au apărut multe fragmente ceramice lucrate la roata înceată, cu decor în val incizat, și oase de animale (fig. 3).

Cercetările efectuate în recenta campanie de săpături în punctul numit „La Delniță” au identificat două niveluri arheologice și un raport

stratigrafic clar reprezentat de suprapunerea dintre complexul nr. 3 și nr. 4.

Comparînd nivelul din veacul al VI-lea e.n. din așezarea recent cercetată cu așezările din veacul al VI-lea cercetate în punctele „Dulceanca I” și „Dulceanca II”, putem afirma că cele trei așezări sînt contemporane. Materialul ceramic este asemănător, avînd un repertoriu comun; vase lucrate cu mîna și în tehnica roții rapide, de forma oalei alungite sau bombate, decorate cu linii ondulate incizate izolate sau dispuse în registru și caneluri, tipsii, fusaiole, vălătuci etc.

Sînt însă vizibile și unele diferențe în sistemul de construire a locuințelor. În așezarea de la Vedea locuințele de suprafață au fost construite prin răzuirea și amenajarea terenului, apoi prin adîncirea unui cadru rectagular, atît cît să poată fi susținute tălpile sau pereții de nuiele. Acestea diferă de locuințele de mici dimensiuni, cu pereții de birne și nuiele acoperite cu pomosteală, fără tălpi, de la Dulceanca I.

Pentru construirea cuptorului, la Vedea s-a încercat imitarea cuptorului în calup de lut cruțat de la bordeie (Dulceanca I și II) în timp ce în locuințele de suprafață de la Dulceanca I, paralele cu bordeiele, apar atît turte rotunde, scunde, ridicate din lut, cît și cuptoare, care imită pe cele lucrate în blocuri de pămînt.

S-ar putea ca tipul diferit de locuințe care a impus modificarea sistemului de construire a cuptoarelor de la Vedea să fie determinat de condiția terenului, unde infiltrarea apei, datorită căruia grindul devenea o sînsulă, măcar pentru o perioadă limitată de timp, nu permitea săparea unei gropi adînci pentru locuințe. Complexe posterioare veacului al VI-lea e.n. au fost identificate, izolate, în așezările cercetate la Dulceanca I și Dulceanca II. Un complex pe care-l considerăm înrudit cu nivelul de la sfîrșitul veacului al VII-lea, descoperit în punctul numit „la Delniță”, este o locuință descoperită în mijlocul așezării de la Dulceanca II, inedită, (locuință izolată, aparținînd, probabil, unui paznic de turme) și care pare contemporană cu cuptorul în aer liber (nr. 3) ce taie locuința de suprafață nr. 4. Puținele fragmente ceramice recuperate în locuința citată se apropie tipologic de cele recoltate în cuptorul nr. 3 din punctul „La Delniță”.

Tipul de cuptor de la sfîrșitul veacului al VII-lea se înrudește cu cuptorul de proporții mari aparținînd, de data aceasta, unui bordei din veacul al VIII-lea, descoperit la periferia așezării Dulceanca I.

Cuptorul lucrat într-un bloc de pămînt cruțat descoperit în bordeiul din veacul al VIII-lea de la Dulceanca I reprezintă un element de tradiție ce poate fi urmărit, pe trepte succesive, în așezările cercetate în Cîmpia Burdea din veacul al

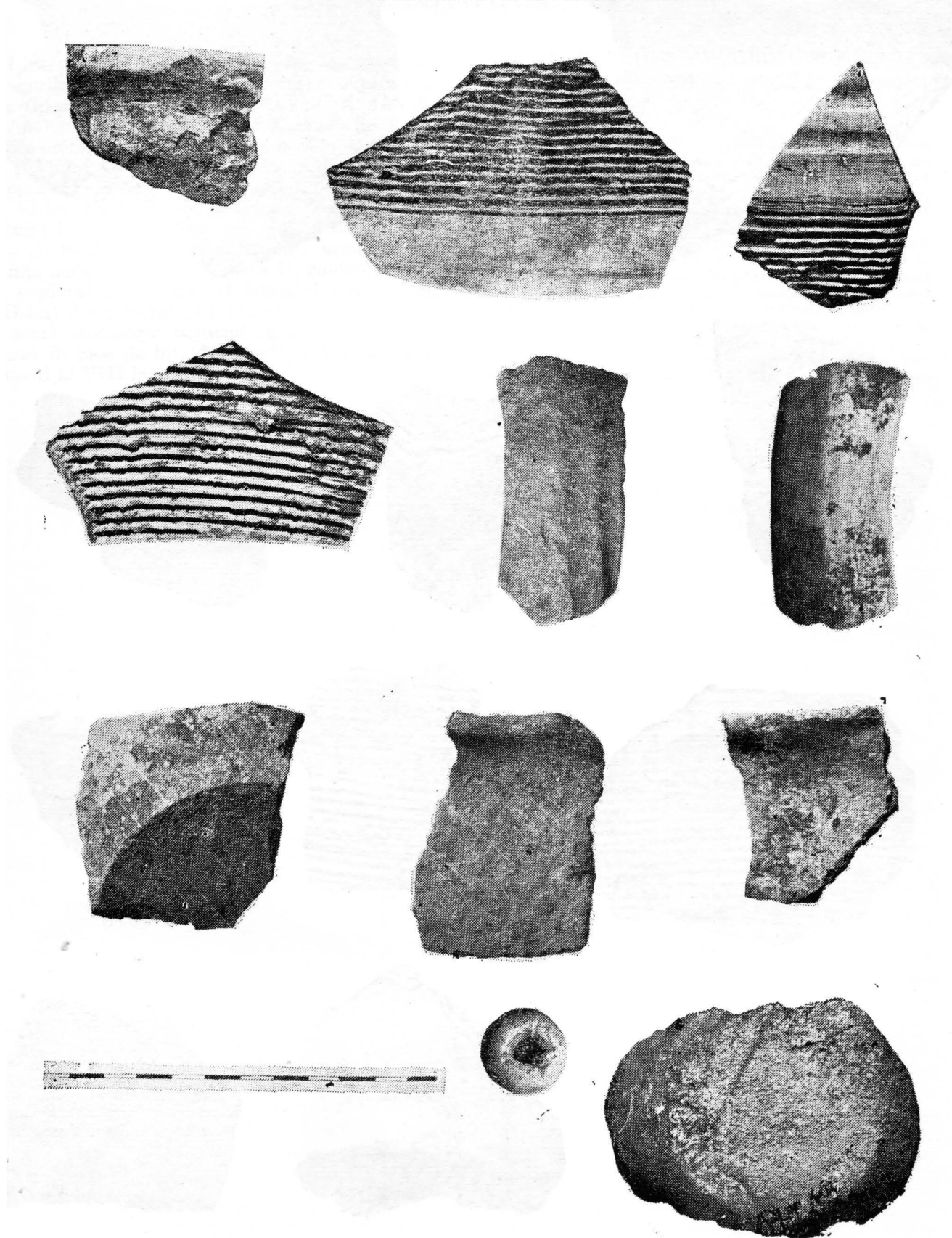

Fig. 2. Vedeia. Ceramică din locuința de suprafață nr. 4; fragmente de amforă bizantină și fragmente de oale lucrate cu mîna

Fig. 2. Vedeia. Poterie provenient de la maison de surface n° 4; fragments d'amphores byzantines et fragments des pots travaillés à la main.

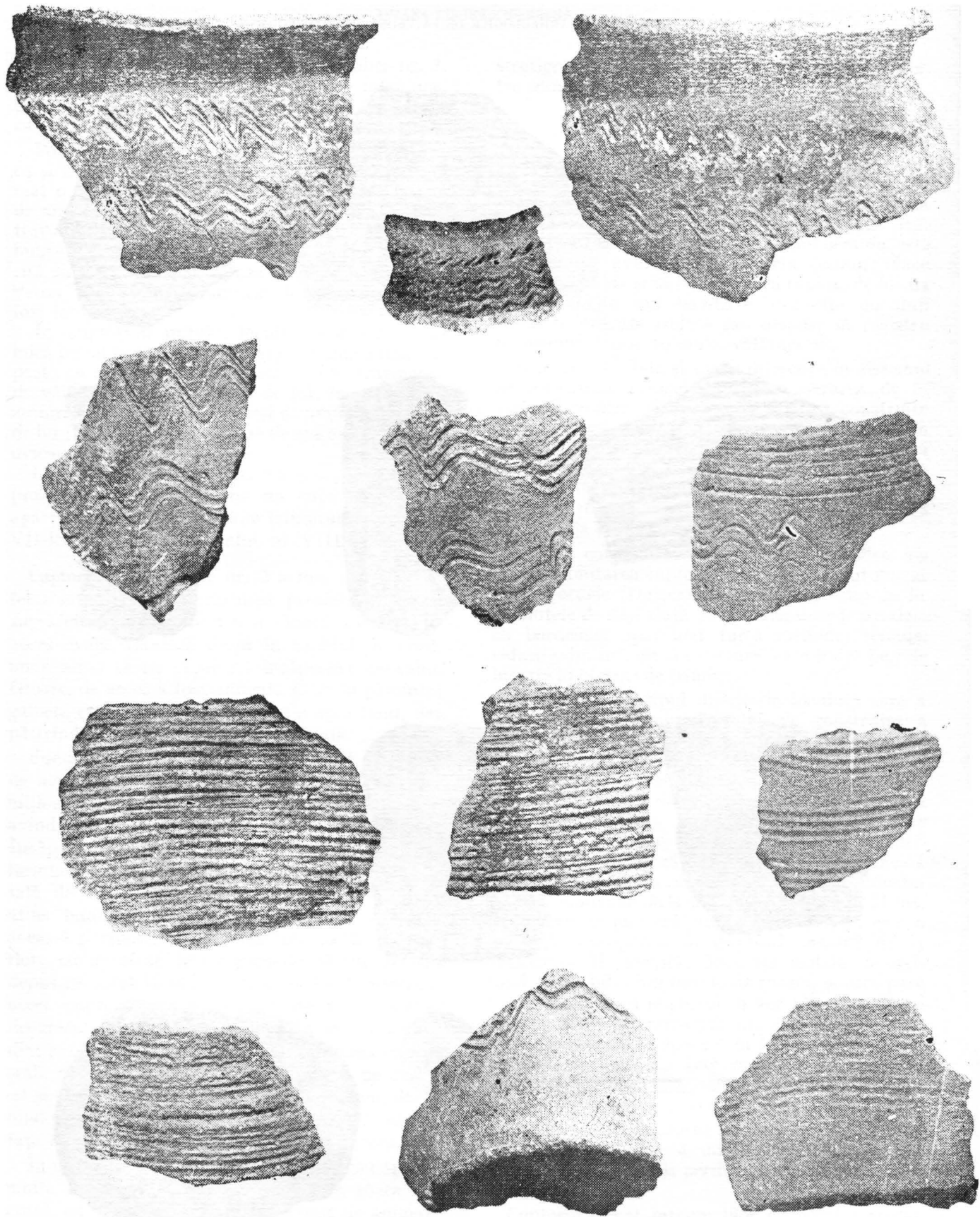

Fig. 3. Vedea. Ceramică provenind din cuptorul de copt (nr. 3). Fragmente de oale lucrate la roata înceată, ornamentate cu decor din linii incizate orizontale și în val.

Fig. 3. Vedea. Céramique provenant du four n° 3: fragments de pots travaillés au tour lente, décorés de lignes incisées horizontales et ondulées.

III-lea până în veacul al VIII-lea. Dealtfel, în veacurile VI—VII acest tip de cuptor reprezintă un tip cvasi generalizat în Cîmpia Munteană.

Analizate din punct de vedere cronologic, nivelurile descoperite în zona arheologică Dulceanca I, II și Vede, care prezintă o serie de înrudiri, pot fi eșalonate în felul următor: așezarea din veacul al VI-lea e.n., de la Dulceanca I, II și nivelul locuințelor de suprafață (:n. 1 și 4) din punctul „La Delniță” sînt contemporane; urmează locuința izolată de la Dulceanca II, contemporană cu cuptorul din nivelul II (sfîrșitul secolului al VII-lea) din punctul „La Delniță”, după care se situează cronologic bordeiul izolât, cu cuptorul lucrat în bloc de lut, descoperit la Dulceanca I (veacul al VIII-lea).

RECHERCHES ARCHÉOLOGIQUES À COM. VEDEA (DÉP. DE TELEORMAN)

RÉSUMÉ

Le rapport signale les découvertes récentes faites à Vede (dép. de Teleorman), localité située à 12 km de la ville Roșiorii de Vede. On a identifié, au lieu dit „La Delniță”, deux couches archéologiques. Les habitations de la première couche, appartenant au VIe siècle de notre ère, sont superposées par des vestiges de la fin du VIIe siècle.

Les découvertes archéologiques faites dans le premier horizon sont représentées par la céramique travaillée à la main et au tour, fragments d'amphore byzantine, rouleaux en argile, objets de fer et bronze, fusaioles etc., richement représentés dans la civilisation Ipotești-Ciurel-Cindești.

La poterie de la deuxième couche, travaillée au tour lent e, est ornée avec des lignes incisées, ondulées et horizontales. Du point de vue typologique, elle représente un horizon étroitement lié avec la civilisation Ipotești-Ciurel-Cindești.